

Брюксел, 19.4.2017 г.
COM(2017) 183 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Инициатива за устойчивото развитие на синята икономика в Западното
Средиземноморие**

{SWD(2017) 130 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Морската икономика в Западното Средиземноморие притежава огромен потенциал за развитие във всички свързани сектори. В региона са разположени над 200 пристанища и терминала, като почти 40 % от всички стоки (като стойност) преминават през Средиземно море¹.

Регионът на Западното Средиземноморие привлича най-голям брой туристи в Средиземноморския басейн, което до голяма степен се дължи на неговото художествено и културно наследство. Със своите 481 морски защитени територии, включително зони по „Натура 2000“, Западното Средиземноморие е своеобразен оазис на биологично разнообразие². Това е богат риболовен район, който генерира повече от 30 % от общата стойност на разтоварванията за първа продажба в Средиземно море и осигурява над 36 000 преки работни места на риболовни кораби³.

Въпреки тези важни предимства регионът е изправен пред редица предизвикателства, които допринасят за общата му геополитическа нестабилност: продължилата по-дълго икономическа и финансова криза с високи равнища на младежката безработица в няколко държави, увеличаващата се урбанизация на крайбрежните райони, прекомерното експлоатиране на рибните запаси, замърсяването на морската среда и, не на последно място, кризата с бежанците.

Регионът е засегнат в значителна степен от изменението на климата⁴, а повишаването на морското равнище е основна заплаха за екосистемите и икономиката в крайбрежните зони. Натискът ще се увеличава и в резултат на други фактори, като например демографския растеж и застаряването на населението, миграцията и засилването на глобализацията.

В контекста на тези фактори съществува явна необходимост от съвместна инициатива, с която ЕС и съседните държави да обединят усилията си на трансгранично равнище за постигане на следните цели:

- повишаване на безопасността и сигурността;
- насърчаване на устойчив син растеж и работни места;
- опазване на екосистемите и биологичното разнообразие в Западното Средиземноморие.

Що се отнася до морското управление, обединяването на усилията също така ще позволи на държавите да координират действията си, да използват по-ефективно инструментите и да се възползват в максимална степен от възможностите за финансиране и от финансовите инструменти, което ще им даде възможност за привличане на повече частни инвестиции, отколкото биха могли да осигурят сами,

---

¹ <http://msp-platform.eu/sea-basins/west-mediterranean>.

² <http://www.mapamed.org> (април 2016 г.).

³ <http://www.fao.org/3/a-i5496e.pdf> (Организация на ООН за прехрана и земеделие, 2016 г.).

⁴ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>.

включително чрез използването на стартиралата неотдавна Платформа за инвестиции на ЕС в рамките на политиката за съседство⁵.

Вследствие на това в декларацията на Министерската конференция на Съюза за Средиземноморието относно синята икономика⁶ от 2015 г. участващите държави бяха приканени да проучат добавената стойност и осъществимостта на подходящи морски стратегии на подрегионално равнище, като се основат на опита, свързан с „Диалог 5+5“. През октомври 2016 г. министрите на външните работи на Алжир, Франция, Италия, Либия, Малта, Мавритания, Мароко, Португалия, Испания и Тунис, заедно със Секретариата на Съюза за Средиземноморието, насърчиха по-нататъшната работа по инициативата за устойчивото развитие на синята икономика⁷.

Инициативата е следствие от тази покана и е предмет на настоящото съобщение, както и на придружаващата го рамка за действие. И двата документа са съставени в тясно сътрудничество със съответните държави и Секретариата на Съюза за Средиземноморието. В съобщението се разглеждат основните предизвикателства, недостатъците, които трябва да бъдат преодоляни, и възможните решения. В рамката за действие се представят подробно предложените приоритети и тяхната добавена стойност, както и съответните действия и проекти, като се посочват количествени цели и срокове за наблюдение на напредъка във времето.

Инициативата се основава на дългия опит на Комисията при прилагането на стратегии за морските басейни и макрорегионални стратегии⁸ (например стратегията за района на Атлантическия океан, стратегията на ЕС за региона на Балтийско море и стратегията на ЕС за региона на Адриатическо и Йонийско море). Тя също така се основава на над двадесетгодишната работа в рамките на „Диалог 5+5“, допринесла за създаването на силни връзки между участващите държави. Инициативата е създадена и въз основа на други политики на ЕС, свързани с региона, като например приоритетите в прегледа на европейската политика за съседство и неотдашното съобщение относно международното управление на океаните⁹. От полза за инициативата са:

- провежданият регионален диалог относно морската политика и синята икономика в рамките на Съюза за Средиземноморието;
- сътрудничеството в управлението на рибарството, което неотдавна беше засилено от започналия през 2016 г. процес от Катания, и сътрудничеството в областта на устойчивото развитие на аквакултурите — и двете се осъществяват в рамките на Генералната комисия по рибарство в Средиземно море;
- сътрудничеството в рамките на Конвенцията от Барселона за защита на морската среда и на крайбрежните райони в Средиземноморието и Програмата на ООН за устойчиво развитие до 2030 г., както и положените усилия за прилагането на Средиземноморската стратегия за устойчиво развитие.

---

⁵ http://ec.europa.eu/europeaid/news-and-events/state-union-2016-european-external-investment-plan_en

⁶ http://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2015/11/2015-11-17-declaration-on-blue-economy_en.pdf

⁷ <http://ufmsecretariat.org/foreign-affairs-ministers-of-the-55-dialogue-discuss-pressing-regional-challenges-and-highlight-the-positive-contribution-of-ufm-activities-to-the-enhancement-of-regional-cooperation/>

⁸ COM(2014) 284 и COM(2016) 805.

⁹ JOIN(2016) 49.

Въпреки че инициативата е насочена към Западното Средиземноморие и 10-те горепосочени държави, обхватът ѝ на действие и потенциалните ползи от нея лесно могат да надхвърлят границите на този подбасейн. Поради това и в зависимост от потребностите, на които трябва да се отговори, в действията могат да вземат участие партньори от централната част на Средиземноморието и североизточната част на Атлантическия океан.

Предвид факта, че инициативата засяга както ЕС, така и държавите партньори, тя ще бъде одобрена на политическо равнище първо в ЕС, а след това и в Съюза за Средиземноморието, с което ще се постигне обединението на всичките 10 заинтересовани държави.

2. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПРОПУСКИ

В проведените обширни консултации между заинтересованите страни и националните органи бяха посочени редица предизвикателства и пропуски, които могат да бъдат обобщени в следните три основни области:

2.1 Безопасност и сигурност

Всяка година в Западното Средиземноморие възникват средно около 60 морски произшествия, 15 от които са свързани с танкери, превозващи нефт или химически вещества¹⁰. Почти половината от произшествията, довели до значителни разливи (100 или повече тона) през последното десетилетие, са станали в западната част на Средиземно море¹¹. Регионът все още се счита за по-безопасен и сигурен от другите подбасейни, но новите тенденции в икономиката могат да повишат рисковете, особено в участъците с натоварен морски трафик (напр. Гибралтарския проток, пролива Бонифаций или Сицилийския пролив), както и в пристанищата и терминалите. Възможно е проблемът с натоварения морски трафик да се изостри вследствие на разширяването на Суецкия канал. Концентрацията на кораби повишава риска от сблъсквания, екологично и шумово замърсяване и произшествия.

Темата за сигурността е особено чувствителна в този регион. В периода 2013—2015 г. през западната част на Средиземно море са преминавали средно по 11 000 незаконни мигранти месечно¹², което предизвиква нарастващо безпокойство за рисковете, засягащи както човешкия живот, така и икономическите дейности. Очаква се настоящите демографски тенденции и изменението на климата да повишат съществуващата конкуренция за ресурси и да засилят демографската нестабилност на региона.

Гарантирането на безопасността и сигурността на морските дейности е от основно значение за насърчаването на устойчивото развитие на секторите от синята икономика и за просперитета и стабилността на региона. Усилията, необходими за справяне с тези рискове и заплахи, включват:

- регионалният план за действие в областта на транспорта за Средиземноморския регион¹³ и проектите на Европейската агенция по морска безопасност (ЕАМБ)/по програмата SAFEMED;
- стратегията на ЕС за морска сигурност и свързания с нея план за действие;
- интегрираната морска стратегия на Африка до 2050 г. и Декларацията от Ломе за морската сигурност;
- пакета за европейската гранична и брегова охрана¹⁴ и свързан с него пилотен проект, стартирал през 2016 г., за подобряване на оперативното сътрудничество по отношение на функциите за брегова охрана между три агенции на ЕС (Frontex, Европейската агенция за контрол на рибарството и Европейската агенция по морска безопасност) в Западното Средиземноморие;

---

¹⁰ http://www.medmaritimeprojects.eu/download/ProjectMediamer/SH_Meeting_WME/WM_Transport_factsheet_300115.pdf

¹¹ <http://arxiv.org/pdf/1510.00287.pdf>

¹² <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-AaG-565905-Recent-Migration-flows-to-the-EU-FINAL.pdf>

¹³ Приет от Евро-средиземноморския транспортен форум през март 2015 г.

¹⁴ Регламенти (ЕС) 2016/1624, 2016/1625 и 2016/1626.

С превръщането на кризата с бежанците и контрола на миграцията в приоритет през 2015 г., в рамките на европейската програма за миграцията бяха разработени множество дейности, насочени към миграцията. За сътрудничеството между участващите държави спомогнаха също така средиземноморската мрежа Seahorse, Европейският форум за дейностите по брегова охрана и Средиземноморският форум за дейностите по брегова охрана.

Независимо от полаганите усилия инициативите и проектите все още са относително разпръснати в целия регион, а капацитетът за правоприлагане, наличието, достъпът, обработката и разбирането на данните — различаващи се и разпокъсани между двата бряга. Поради това е необходимо да се укрепи сътрудничеството между държавите — членки на ЕС, и южните държави партньори с цел преодоляване на пропуските чрез улесняване на оперативната съвместимост и обмена на данни, изграждане на капацитет и подобряване на реагирането в реално време при извънредни ситуации.

2.2 Високи равнища на младежката безработица и застаряване на работната сила в морския сектор

В региона на Западното Средиземноморие се наблюдава парадокс, свързан със заетостта, при който равнищата на младежката безработица са изключително високи — между 14 % и 58 %, а морските предприятия както от нововъзникващите, така и от традиционните сектори не могат да намерят работна ръка с необходимите умения и опит. Това несъответствие между търсенето и предлагането се дължи предимно на липсата на диалог и сътрудничество между промишлеността и различните степени на образователната система.

Съществува също така двойно предизвикателство в областта на научноизследователската и развойна дейност. От една страна, за дейности като туризъм, транспорт и рибарство, които традиционно заемат по-челни позиции в синята икономика, се изискват повече иновации и диверсификация, за да останат устойчиви, конкурентни и печеливши във времето и да се осигури квалифицирана трудова заетост. От друга страна, няколко нововъзникващи дейности и вериги на стойността (като например сини биотехнологии, енергия от морски възобновяеми източници, отпадъци, живи морски ресурси и полезни изкопаеми)¹⁵ се нуждаят от целенасочена подкрепа за разгръщане на пълния им потенциал, натрупване на достатъчна критична маса и привличане на съобразена с потребностите научноизследователска и развойна дейност и инвестиции.

Понастоящем в региона на Западното Средиземноморие се насърчават редица стратегически инициативи и рамки за стимулиране на икономическата дейност, научните изследвания и иновациите. Те включват:

- стратегията на ЕС за син растеж и морската политика;
- европейската стратегия за по-голям растеж и повече работни места в сектора на крайбрежния и морския туризъм¹⁶;
- инициативата BLUEMED;

---

¹⁵ Това предизвикателство ще бъде разгледано в рамките на европейската стратегия за биоикономиката и ще бъде отнесено към Международния форум по биоикономика.

¹⁶ COM(2014) 86.

- инициативата за син растеж на Организацията на ООН за прехрана и земеделие.

Тези инициативи са насочени или към ЕС, или към съседните държави, но не и към двете едновременно. Инициативите, осъществявани чрез поканите на ЕС за представяне на предложения, невинаги отразяват специфичните потребности на бенефициерите в Западното Средиземноморие, а подкрепата за междусекторните дейности сред заинтересованите страни от южната и северната част обикновено е ограничена. Необходимо е да се предприемат действия за справяне с асиметрията по отношение на техния географски обхват, както и за синхронизиране на инструментите за финансиране, за натрупване на критична маса за икономическите дейности, които понастоящем са непривлекателни за частните инвеститори, за преодоляване на съществуващото несъответствие между предлагането и търсенето на „сини“ умения, за повишаване на капацитета на заинтересованите страни по двата бряга на региона и, в крайна сметка, за насърчаване на инвестициите и създаване на работни места в него.

Други инициативи, като например планът за действие за устойчиво потребление и производство и регионалният план за действие в областта на транспорта за Средиземноморския регион, обхващат и двата бряга на региона. В тези инициативи е заложен сериозен потенциал, като от полза за тях би било засилването на полезното взаимодействие и сътрудничеството между заинтересованите страни, както и по-активното участие на частния сектор в прилагането им на равнището на Западното Средиземноморие.

2.3 Различаващи се и конкуриращи се интереси в морските територии

Регионът на Западното Средиземноморие разполага с най-богатото биологично разнообразие¹⁷ и най-големия брой ендемични видове в целия басейн. При все това, подобно на останалата част от Средиземноморския басейн, няколко от рибните запаси в него са обект на продължителен прекомерен улов¹⁸. Определените на национално равнище морски защитени територии и зоните по „Натура 2000“ обхващат около 3,5 % от водите на региона¹⁹, което все още е далеч под целта за опазване на 10 % от крайбрежните и морските райони²⁰.

Регионът генерира 48 % от брутната добавена стойност и осигурява 45 % от заетостта в цялото Средиземноморие благодарение на основните морски сектори — тези на туризма, аквакултурите, рибарството и транспорта. Той е гореща точка на икономически, демографски и екологичен натиск, като там се намират 7 от 13-те района на Средиземно море, в които интензивната икономическа дейност е тясно свързана с проблемите относно опазването²¹.

Потенциално конкуриращите се морски икономически дейности в едни и същи води могат да са възпиращ фактор или пречка за инвестициите. Тези дейности могат също така да доведат до увеличено образуване на отпадъци и потребление на енергия и вода, да засилят експлоатирането на биологичните и други ресурси и в крайна сметка да причинят по-голямо замърсяване и сериозно влошаване на състоянието на морските и крайбрежните екосистеми.

Поради това в региона се полагат усилия за изпълнение на редица инициативи и споразумения, като например Директивата на ЕС за морско пространствено планиране и Рамковата директива за морска стратегия, инициативата за син растеж на Организацията на ООН за прехрана и земеделие, Плана за действие за Средиземноморието по Конвенцията от Барселона и свързания с него Регионален план за действие за намаляване на отпадъците в моретата и Протокола за комплексно управление на крайбрежните зони в Средиземноморието. С неотдашната средносрочна стратегия на Генералната комисия по рибарство в Средиземно море (2017—2020 г.) за постигане на устойчив риболов в Средиземно море и в Черно море и с кампанията MEDFISH 4EVER също се предоставя добра основа за справяне с настоящото прекомерно експлоатиране на рибните запаси.

Въпреки че съществува действителна политическа воля за разрешаване на предизвикателствата в областта на околната среда и рибарството, в региона все още липсват необходимата осведоменост, информация и основано на факти изготвяне на съответните политики. Също така продължават да съществуват редица недостатъци в

---

¹⁷ Биологичното разнообразие на видовете в Средиземноморието се увеличава в посока от изток на запад: 43 % от познатите видове се срещат в източната част на Средиземно море, 49 % — в Адриатическо море и 87 % — в западната част на Средиземно море.

¹⁸ Така например за 44 от оценените през периода 2012—2014 г. 48 запаса се счита, че са извън безопасните биологични граници (източник: Научен, технически и икономически комитет по рибарство и Генерална комисия по рибарство за Средиземно море).

¹⁹ <http://www.mapamed.org> (април 2016 г.).

²⁰ Определена съобразно цел 11 от Аичи в областта на биологичното разнообразие и приета съгласно цел 14.5 от целите за устойчиво развитие.

²¹ Доклад на MEDTRENDS за 2015 г.: http://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/medtrends_regional_report.pdf

прилагането и изпълнението на политиките, по-специално на национално и регионално равнище.

Наред с това стрес тестовете във връзка с морските данни показват сериозни пропуски в знанията за геоложкото и екологичното естество на южните води, както и спад на публичните инвестиции в програмите за наблюдение в северната част. Липсата на информация за улова и усилията на малките по мащаб риболовни стопанства превръщат подкрепата за сектора на рибарството в значително предизвикателство.

3. ОТВЕТНА РЕАКЦИЯ: ДЕЙСТВИЯ ЗА СПРАВЯНЕ С ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРОПУСКИТЕ

В редовно обновяваната рамка за действие²² (вж. придружаващия работен документ на службите на Комисията) се посочват пропуските, които трябва да бъдат преодолені, и потенциалната добавена стойност на предложените приоритети и дейности. Инициативата ще бъде финансирана от съществуващите международни, европейски, национални и регионални фондове и финансови инструменти, които ще бъдат координирани и взаимно допълващи се. По този начин ще се създадат стимули и ще се привлече финансиране от други публични и частни инвеститори. Потенциалните източници на финансиране са примерни, зависят от оценката на процедурите и критериите за оценяване за съответните фондове, програми и проекти, без обаче да засягат тази оценка.

Като насърчава координацията и сътрудничеството между 10-те държави, настоящата инициатива цели:

- повишаване на безопасността и сигурността;
- насърчаване на устойчив син растеж и работни места;
- опазване на екосистемите и биологичното разнообразие в региона на Западното Средиземноморие.

След обширни консултации с националните органи и заинтересованите страни инициативата ще се съсредоточи върху три основни цели, насочени към трите главни предизвикателства.

3.1 Цел 1 — По-безопасно и по-сигурно морско пространство

Гарантирането на безопасността и сигурността на дейностите по море е от съществено значение за устойчивото развитие на морската икономика, запазването и създаването на работни места и за правилното управление на моретата и крайбрежните зони.

Приоритети:

1.1 Сътрудничество между службите за брегова охрана

---

²² Рамката за действие ще бъде редовно преразглеждана и актуализирана в зависимост от нововъзникващите потребности.

Понастоящем съществуват няколко инициативи за развитие на морската сигурност и безопасност, като активите се използват на различни равнища или от различни партньори в региона на Западното Средиземноморие. Отбелязва се напредък в улесняването на доброволния обмен на данни, но сътрудничеството между службите за брегова охрана по двата бряга остава ограничено, като все още е необходимо да се подобри реагирането в реално време при извънредни ситуации в морето.

Действия:

- Подобряване на сътрудничеството между службите за брегова охрана по двата бряга на Западното Средиземноморие — например чрез създаване на мрежи между центровете за обучение, осъществяване на съвместно обучение и обмен на служители.
- Оказване на подкрепа за изграждане на капацитет в области като незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов, обслужването на морския трафик, търсенето и спасяването по море, борбата с контрабандата на мигранти и друг незаконен трафик по море (включително чрез по-нататъшното развитие на средиземноморската мрежа Seahorse).

Потенциални източници на финансиране: Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР), Европейски инструмент за съседство (ЕИС), Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР), Инструмент за сътрудничество за развитие (ИСР).

1.2 Морска безопасност и реагиране при замърсяването на морската среда

Обменът на морски данни по двата бряга на Западното Средиземноморие трябва да се оптимизира с оглед повишаване на осведомеността за положението, гарантиране на ефективното използване на националното финансиране и подобряване на сътрудничеството относно трансграничните операции. Някои държави партньори обменят екологични данни чрез ЕАМБ/SAFEMED, тъй като са налице пречки за достъпа им до SafeSeaNet.

Действия:

- Насърчаване на обмена на данни за морския трафик чрез предоставяне на подкрепа на южните държави за подобряване на тяхната инфраструктура (система за автоматична идентификация/система за контрол на движението на корабите и за информация), както и оказване на помощ за достъпа им до съществуващите платформи (SafeSeaNet и общата система за спешна комуникация и информация при замърсяване на морската среда).
- Повишаване на капацитета (планиране, готовност и инструменти) с цел реагиране и противодействие на замърсяването на морската среда вследствие на инциденти.

Потенциални източници на финансиране: ЕИС, ЕФРР, програма „Хоризонт 2020“ на ЕС, национални фондове.

Количествени цели по цел 1

- Постигане до 2018 г. на пълен обхват на системата за автоматична идентификация с цел обмен на повече данни за мониторинга на морския трафик на регионално равнище.
- Засилване на наблюдението на границите чрез включване до 2018 г. на съседните държави в средиземноморската мрежа Seahorse

3.2 Цел 2 — Интелигентна и устойчива синя икономика

Иновациите и обменът на знания са от основно значение за разрешаването на проблема, свързан със смяната на поколенията на пазара на труда, и за превръщането на региона в по-устойчив, конкурентоспособен и издръжлив на циклични кризи и шокове. Тази цел до голяма степен се основава на съществуващи инициативи, като например BLUEMED²³ и свързаната с нея стратегическа програма за научни изследвания и иновации, и насърчава по-активното участие на държавите партньори.

Приоритети:

2.1 Научни изследвания и иновации

Партньорите и заинтересованите страни от южния бряг на Западното Средиземноморие ще бъдат поканени да се присъединят към инициативата BLUEMED с цел реализиране на икономии от мащаба и насърчване на партньорствата между научноизследователската дейност и промишлеността по двата бряга.

Действия:

- Насърчаване на иновативни биотехнологични производства и услуги, включително производство на хранителни съставки, фармацевтични продукти, козметика, химически вещества, материали и енергия.
- Разработване на нови технологии за наблюдение на океаните, включително на дълбоководните и дънните биологични и други ресурси.
- Разработване на нови концепции и протоколи от частни дружества и морски оператори с оглед максимално използване на инфраструктурата, корабите и платформите за научни и екологични цели, както и за целите на безопасността и сигурността.
- Разработване на съобразени с потребностите решения и нови технологии с цел оползотворяване на енергията от морски възобновяеми източници и за смекчаване на последиците от изменението на климата и за адаптиране към него.
- Изграждане на капацитет за трансфер на знания и технологии.

Потенциални източници на финансиране: Програма „Хоризонт 2020“ на ЕС, национални фондове, ЕФМДР, ЕФРР, ЕИС, програма LIFE, Зелен фонд за климата.

2.2 Развитие на морски кълъстери

²³ Инициатива в областта на научните изследвания и иновациите за създаване на „сини“ работни места и растеж в Средиземноморския регион, създадена съвместно от Кипър, Хърватия, Франция, Гърция, Италия, Малта, Португалия, Словения и Испания.

Морските кълстери имат безпорен принос за растежа и за създаването на иновации и работни места. Те изпълняват важна роля в натрупването на критична маса за икономическите дейности, които в момента са непривлекателни за частните

Действия:

- Оказване на подкрепа за развитието на средните и малките предприятия и микропредприятията в синята икономика (чрез национални морски кълстери, инкубатори, инструменти за насърчаване, услуги от вида „бизнес ангели“ и съобразени с потребностите финансови инструменти).
- Насърчаване на изграждането на ефективни мрежи на морските кълстери в целия регион.

инвеститори.

Потенциални източници на финансиране: ЕФМДР, COSME, ЕИС, ЕФРР, национални фондове, Европейски фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), Европейски фонд за устойчиво развитие (ЕФУР).

2.3 Развитие и разпространение на умения

Институциите за обучение и образование в областта на морското дело са установили редица възможни начини за справяне с настоящото несъответствие между предлагането и търсенето на морски умения, както и за подобряване на сътрудничеството.

Действия:

- Насърчаване на развитието на иновативни морски умения чрез набор от стратегически действия за постигане на съответствие между търсенето и предлагането.
- Насърчаване на изграждането на мрежи и на обмена между морските, пристанищните и логистичните институти и академии.
- Повишаване на осведомеността за морските професии и на тяхната привлекателност за младите хора.
- Постигане на съответствие между предлагането и търсенето при работните позиции в областта на мултимодалните услуги за превоз на товари, веригите на доставки и инфраструктурата.
- Хармонизиране на съществуващите умения и функции за управление на въпросите, свързани с миграцията, в целия регион и насърчаване на по-ефективна циркулярна миграция.

Потенциални източници на финансиране: ЕФМДР, инициатива за син растеж на Организацията на ООН за прехрана и земеделие, Европейски социален фонд (ЕСФ), ЕИС, програма „Еразъм+“, Механизъм за свързване на Европа (МСЕ), национални фондове.

2.4 Устойчиво потребление и производство (морски транспорт, пристанища, морски и крайбрежен туризъм, морски аквакултури)

Морските и наземните дейности, наред с увеличавашата се урбанизация на бреговата

ивица, оказват натиск върху морските и крайбрежните екосистеми в подбасейна и могат да засегнат дългосрочната устойчивост на някои сектори, като например морските аквакултури и морския и крайбрежния туризъм. С този приоритет ще се насърчи изпълнението на плана за действие за устойчиво потребление и производство в региона и преходът към по-интелигентна и по-зелена мобилност, устойчив туризъм и устойчиви практики във връзка с аквакултурите.

Действия:

- Прилагане на модели и практики за устойчиво потребление и производство; предоставяне на подкрепа за използване на чисти енергийни източници за обезсоляване на морска вода; насърчаване на енергийната ефективност и приспособяване към изменението на климата в крайбрежните градове.
- Насърчаване на екологосъобразния превоз и изграждане на инфраструктура за алтернативни горива; оптимизиране на пристанищната инфраструктура, интерфейсите и процедурите/операциите; по-нататъшно развитие на трансевропейската транспортна мрежа, морските магистрали и съответните пристанищни връзки.
- Разработване на нови тематични туристически продукти и услуги, включително:
  - природни, културни и исторически маршрути, мореплавателски и круизен туризъм, устойчиви яхтени пристанища, риболовен туризъм и любителски риболов;
  - изграждане на екологосъобразни изкуствени рифове;
  - свързване на привлекателни обекти, разположени в морето и във вътрешността (заведения за хранене, културни забележителности, спортни съоръжения и т.н.).
- Разработване на общи технически стандарти за устойчиви морски аквакултури в съответните държави, диверсифициране на сектора и изграждане на капацитет.

Потенциални източници на финансиране: ЕФМДР, COSME, MCE, LIFE, ЕИС, ЕФРР, програма „Хоризонт 2020“ на ЕС, национални фондове, инициативата за син растеж на Организацията на ООН за прехрана и земеделие, Европейски портал за инвестиционни проекти, ЕФСИ, ЕФУР.

Количествени цели по цел 2

- включване до 2017 г. на държавите от Западното Средиземноморие в инициативата BLUEMED и свързания с нея план за стратегически научни изследвания;
- увеличаване с 25 % на броя на еко- и яхтените пристанища до 2022 г.;
- повишаване с 20 % на производствената стойност на устойчивите аквакултури до 2022 г.;
- увеличаване с 20 % на пристигащите туристи извън активния сезон до 2022 г.

3.3 Цел 3 — По-добро управление на морето

Постигането на здрави морски и крайбрежни екосистеми, като едновременно с това се насърчава социално-икономическото развитие, изисква стабилна институционална, правна и техническа рамка, която може да балансира конкурентното търсене на ограничени природни ресурси и пространство.

Приоритети:

3.1 Пространствено планиране и управление на крайбрежните зони

При прилагането на морското пространствено планиране, Рамковата директива за морска стратегия и Протокола за комплексно управление на крайбрежните зони ще се търси последователност.

Действия:

- Подобряване на управлението на морските и крайбрежните райони от страна на участниците по места и гарантиране на правилното и координираното прилагане на Директивата за установяване на рамка за морско пространствено планиране и Протокола за комплексно управление на крайбрежните зони, включително екосистемния подход.
- Подобряване на знанията за взаимодействията суша—море и разработване на екологосъобразни инженерни решения за добро екологично състояние на моретата и бреговете.
- Разработване на инструменти за подбор на подходящи зони за поставяне на морски съоръжения и изпълнение на изискванията на региона в областта на енергетиката и околната среда.

Потенциални източници на финансиране: ЕФМДР, ЕФРР, ЕИС, програма „Хоризонт 2020“ на ЕС, национални фондове.

3.2 Знания за корабоплаването и морските дейности

Основаното на факти изготвяне на политики изисква наличие на хармонизирани и актуални данни за корабоплаването и морските дейности в области като инвестициите, брутната добавена стойност, заетостта, образуването и изхвърлянето на отпадъци, батиметрията, качеството на водата и екологичния мониторинг. Необходимите за това данни или не са налични, или са на разположение само на някои държави.

Действия:

- Насърчаване на събирането, поддържането и съхраняването на данни посредством съществуващите инструменти, бази данни и проекти (преди всичко Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда — EMODNET, виртуалния център за знания, управляван от Секретариата на Съюза за Средиземноморието, и програмата „Хоризонт 2020“) и разширяване на техния географски и тематичен обхват в целия регион.
- Поддържане и актуализиране на информацията относно ерозията и рисковете за бреговата ивица; хармонизиране и разширяване на системите за наблюдение на бреговата ивица на равнище подбасейни и разработване на общи инструменти за оценка на въздействието на човешката дейност.
- Разработване на безпилотни автономни превозни средства и съответната подводна инфраструктура.
- Изграждане на капацитет в областта на морското дело.

Потенциални източници на финансиране: ЕФМДР, ЕИС, ЕФРР, LIFE, програма „Хоризонт 2020“ на ЕС, национални фондове, Зелен фонд за климата.

3.3 Биологично разнообразие и опазване на морските местообитания

Биологичното разнообразие в региона е застрашено от замърсяването, еутрофикацията, унищожаването на морските и крайбрежните местообитания, разрушаването на миграционните маршрути на дивите животни, промените в бреговата динамика, отпадъците и шума в морската среда. Ще бъдат подкрепени усилията на държавите за спазване на поетите международни ангажименти, като например Конвенцията от Барселона, включително свързания с нея регионален план за действие за намаляване на отпадъците в Средиземно море, и Конвенцията за биологичното разнообразие.

Действия:

- Оценка на натиска върху взаимоотношението атмосфера—земя—море и на рисковете за екосистемите и за човешкото здраве.
- Оказване на помощ за установяването и управлението на морски защитени територии, намаляването на морските отпадъци, управлението на баластните води и наблюдението на шумовото замърсяване.
- Повишаване на възможностите на местно равнище за идентифициране на инвазивните чужди видове и маршрутите на инвазия и на структурата и функционирането на морските екосистеми.
- Оказване на подкрепа за организиране на информационни кампании относно морската среда и биологичното разнообразие, както и във връзка с доброволчеството в областта на опазването на околната среда в региона.

Потенциални източници на финансиране: LIFE, ЕФРР, ЕИС, ЕФНДР, програма „Хоризонт 2020“ на ЕС, национални фондове.

3.4 Устойчиво рибарство и развитие на крайбрежните общности

Тъй като сегашните действия са разпокъсани между двата бряга, целта е да се постигне по-добра регионална координация и сътрудничество чрез прилагане на средносрочната стратегия на Генералната комисия по рибарство в Средиземно море (2017—2020 г.) за постигане на устойчив риболов в Средиземно море и в Черно море. Това ще гарантира също, че общата политика в областта на рибарството се прилага по по-последователен начин на подбасейново равнище.

Действия:

- Насърчаване на устойчивото развитие на малките по мащаб риболовни стопанства и на местните общности чрез повишаване на възможностите на региона за управление на рибните запаси посредством многогодишни планове за риболова, технически мерки, налагане на забрани за риболов в определени зони и други конкретни мерки за опазване.
- Повишаване на възможностите на региона за гарантиране на правилното събиране на данни, извършването на редовни научни оценки и създаването на подходяща правна рамка за контрол и проверка.
- Създаване на технически групи по места, които да анализират специфичните възможности и заплахи и да определят съвместни мерки и техники за намеса.
- Разпространяване на най-добри практики за предлагане на пазара на продукти от риболов, повишаване на тяхната добавена стойност и диверсифициране на икономическите дейности в крайбрежните общности (също и посредством подходи „от долу нагоре“, като например подхода за водено от общностите местно развитие).

Потенциални източници на финансиране: ЕФМДР, ЕИС, инициативата за син растеж на Организацията на ООН за прехрана и земеделие, Генерална комисия по рибарство за Средиземно море.

Количествени цели по цел 3

- до 2021 г. 100 % от водите под национална юрисдикция и 100 % от бреговата ивица да бъдат обхванати от морското пространствено планиране и интегрираното управление на крайбрежните зони и механизмите за тяхното прилагане;
- до 2020 г. поне 10 % от крайбрежните и морските зони да бъдат обхванати от морските защитени територии и други ефективни природозащитни мерки на районен принцип;
- до 2024 г. да се постигне 20 % намаляване на морските отпадъци по плажовете;
- до 2020 г. държавите от Южното Средиземноморие да бъдат включени в EMODNET;
- до 2020 г. всички държави, които разполагат с подходяща правна рамка и човешки и технически възможности, да спазват своите отговорности за контрол на рибарството и извършване на проверки като държави на знамето, крайбрежни и пристанищни държави;

- до 2020 г. 100 % от основните средиземноморски рибни запаси²⁴ да бъдат обхванати от адекватно събиране на данни и редовна научна оценка и да бъдат управлявани посредством многогодишен план за риболова.

4. УПРАВЛЕНИЕ И ПРИЛАГАНЕ

4.1 Координация

Политическата координация ще бъде осъществявана посредством съществуващите механизми и процеси на Съюза за Средиземноморието, включително заседанията на ръководните служители и министрите. *Оперативната* координация ще се гарантира чрез работната група на WestMED, свързана с работната група по въпросите на синята икономика към Съюза за Средиземноморието, и ще включва национални фокусни точки от съответните министерства, Европейската комисия и Секретариата на Съюза за Средиземноморието. Представители на съществуващите регионални средиземноморски организации също могат да бъдат поканени да се присъединят към работната група.

4.2 Изпълнение и докладване

С оглед на успешното прилагане на инициативата е необходимо да бъдат спазени редица важни условия:

- наличие на министерско одобрение, с което се признава, че инициативата засяга политиките, работата на министерствата и различните равнища на управление. Държавите определят приоритетите, поемат ангажимент и отговорност, синхронизират политиките и средствата на държавно равнище и предоставят на тези, които вземат решения и изпълняват политиките, необходимите правомощия и ресурси на всички административни равнища;
- Комисията гарантира прилагането на стратегически подход на равнище ЕС, включително координиране със съществуващите инициативи, свързани с ЕС;
- правителствата наблюдават, докладват на работните групи и извършват оценка на напредъка на национално равнище, както и предоставят насоки за изпълнението;
- координацията с работата на съществуващите регионални организации се осигурява чрез Секретариата на Съюза за Средиземноморието;
- участие вземат следните заинтересовани страни: национални, регионални и местни органи, включително управляващи органи, икономически и социални участници, граждани, академични и неправителствени организации. Това участие ще се насърчава и чрез публични мероприятия (например ежегодни форуми, събития между предприятия и форуми за представяне на проекти пред инвеститори и ускорено финансиране);
- наличие на целенасочен механизъм за оказване на помощ, който служи за предоставяне на предварителна подкрепа на държавите и на работната група; подкрепата следва да включва също участието на заинтересованите страни и партньорството помежду им, както и събирането на всички необходими данни за

---

²⁴ http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/faoweb/GFCM/News/Mid-term_strategy-e.pdf

установяване на базовото състояние и за наблюдение и докладване относно напредъка.

5. ВРЪЗКИ С ПОЛИТИКИТЕ НА ЕС

Вместо да се създава ново законодателство, настоящата инициатива е насочена към постигането на целите на Съюза (приоритетите във връзка с работните места, растежа и инвестициите, енергийния съюз и изменението на климата, миграцията и по-силното участие на световната сцена) чрез укрепване на политиките, приложими за региона, и насърчаване на съответствието с правото на ЕС.

Акцентът е върху по-добрата координация между инструментите за финансиране и върху един действително интегриран подход, с който се свързват различните аспекти на политиките и се осъществяват стабилни взаимовръзки между политиките и инициативите на ЕС, като например морската политика, общата политика в областта на рибарството, политиката на сближаване, политиките в областта на околната среда, моретата и крайбрежията, глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност на ЕС, пакета от регламенти за европейската гранична и брегова охрана, стратегиите за син растеж, морската сигурност, MEDFISH 4EVER, биологичното разнообразие, адаптирането към изменението на климата, Седмата програма за действие за околната среда, рамковите програми за научноизследователска и развойна дейност и съобщенията „Партньорство за демокрация и споделяне на просперитет с Южното Средиземноморие“²⁵ и „Международно управление на океаните“²⁶.

6. ПО-ШИРОКИ ВРЪЗКИ

Необходимо да се осигури координация с програмите и инициативите, обхващащи целия регион на Средиземно море²⁷, и с плана за действие за прилежащия район на Атлантическия океан и стратегията на ЕС за региона на Адриатическо и Йонийско море, както и с инициативите BLUEMED и PRIMA²⁸. В това отношение може да се окаже подкрепа в рамките на компетенциите съгласно програма INTERACT.

Инициативата трябва също така да е в съответствие със съществуващото законодателство. Трябва да се търсят полезни взаимодействия с процеса, свързан със Съюза за Средиземноморието, „Диалог 5+5“, регионалният план за действие в областта на транспорта за Средиземноморския регион, транссредиземноморската транспортна мрежа и по-широки рамки, като например тези, които се осигуряват от Конвенцията от Барселона и Генералната комисия по рибарство в Средиземно море.

Чрез представянето на устойчиви идеи и създаването на работни места и растеж проектите, подкрепени от инициативата, могат да се разпространят в други части на Средиземноморието, като превърнат инициативата в отправна точка за устойчивото развитие в басейна.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

---

²⁵ COM(2011) 200.

²⁶ JOIN(2016) 49.

²⁷ Например Средиземноморската програма и програмите за трансгранично сътрудничество и за средиземноморския басейн в рамките на Европейския инструмент за съдействие.

²⁸ Партньорството за научни изследвания и иновации в Средиземноморския регион.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да одобрят настоящото съобщение. Тя приканва също така Комитета на регионите и Европейския икономически и социален комитет да предоставят становища относно инициативата.

До 2020 г. Комисията ще докладва на Съвета и на Европейския парламент относно изпълнението на инициативата въз основа на докладите, представени от отделните държави.